

Indikatorer för beskrivning av digitaliseringen i Sverige

- Underlag till agendapunkt 4

Förordad lösning

Ett internationellt jämförbart index kombinerat med en resultattavla förordas

Ett internationellt jämförbart index fyller en viktig funktion eftersom det ger en ögonblicksbild av hur Sverige ligger till relativt andra länder. Ett sådant index behövs mot bakgrund av politikens övergripande mål om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Ett index som reduceras till en poängsiffra eller en ranking ger dock en endimensionell bild av digitaliseringen.

Det därför viktigt för regeringen att också ha en lägesuppfattning, en karta, över hur väl Sverige som nation är på att tillvarata digitaliseringens möjligheter inom olika delar av samhället. Det är också ett sätt att kunna följa upp genomförandet av regeringens digitaliseringspolitik med utgångspunkt i regeringens digitaliseringsstrategi. En resultattavla, dvs. någon form av betyg inom områden digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur, är befogad. En översiktlig resultattavla kan också vara motiverande för flera olika politikområden.

Övervägande

Arbetet med att beskriva digitaliseringen i Sverige kräver olika typer av analyser, såväl kvalitativa som kvantitativa. I arbetet kommer indikatorer spela en viktig roll i arbetet med för att försöka förstå och förklara en komplex utveckling. Utmaningen ligger i att skapa ett system för indikatorer som både är överblickbart på samma gång som det har tillräckligt djup för att uttala sig mer specifikt om hur digitaliseringen sker i olika delar samhället. Mot denna bakgrund behövs olika perspektiv.

För att skapa en överblick och jämförbarhet med andra länder är det lämpligast att använda ett så kallat *sammanfattat index*, dvs. en lista av indikatorer som mäter olika aspekter av digitaliseringen, t.ex. infrastruktur, användning och kompetens, vägs samman i ett poäng, där jämförelser mellan länders poäng utgör grund för ranking. Många exempel på sådana index förekommer för att skapa internationella jämförelser,

t.ex. Networked Readiness Index (NRI), ICT Development Index och Digital Economy and Society Index (DESI).

En nackdel med sammanfattande index är att de är mindre lämpade att använda som verktyg för prioritering eftersom dom är svåra att relatera till digitaliseringsstrategins delmål.

För att få ett perspektiv som har tillräckligt djup för att uttala sig mer specifikt om hur digitaliseringen sker i olika delar samhället bör en så kallad **resultattavla användas**. En resultattavla har sin utgångspunkt i en lista av indikatorer som beskriver status på olika områden inom digitalisering, precis som ett index, men saknar indexets sammanräknade prestation i poäng och rankning. I stället samlas resultattavlans lista av indikatorer i grupper där det finns uppsatta delmål i digitaliseringsstrategin.

När data hamnar över eller under specifika tröskelvärden, kan respektive indikator eller en grupp av indikatorer samlade i en flagga eller stoppljus, anges att "lysa" rött (för att signalera att omedelbara insatser behövs), gult (frågan bör bevakas- sannolikt behov av insatser på sikt), grönt (läget ok) eller grått (data och kunskap saknas). Indikatorer i en grupp är på så sätt bas för att göra en bedömning om prestation och eventuellt behov av insatser inom ett område.

En utmaning i detta angreppssätt är att göra robusta och väl förankrade bedömningar om tröskelvärden. Del av denna problematik ligger i att definiera nivåer för om ett område lyser rött, gult, grönt eller grått. För att avgöra och få konsensus om vilken färg ett område ska få behövs en bra dialog med bl.a. berörda departement, myndigheter och andra typer av organisationer. Av nödvändighet är ett sådant arbete resurskrävande och tar tid.

I vissa fall kommer indikatorer antagligen att behöva kompletteras med kvalitativa bedömningar för att kunna göra en samlad bedömning om det behövs insatser på ett visst område.

Med modellen för indikatorer, i form av en resultattavla, som beskrivs ovan ges förutsättningar för att både prioritera, föreslå insatser och i ett senare skede utvärdera effekter av nämnda insatser.